



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Ars Semper Gaudendi**

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per  
Adventuales Conciones

**Sarasa, Alfonsus Antonius de**

**Antverpiae, 1664**

§. III. Traditur modus quo excipiendae sunt molestiae & dolores, vt in iis  
constitutus, iis tamen acquiescas; hoc est, vt in dolore gaudeas.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13517**

mors. Hæc sanè satis video euadere omnia, nos non posse. naturæ nostræ è iudicis Dei sententiâ, innata sunt hæc duo, *labor* & quod peius est *dolor*. Certè non nego, cum quis bonorum iacturam fecit, aut res omnes præter opinionem pessimè ceciderunt, cum insignis impasta est iniuria, cum res publicæ pereunt aut priuatæ, cum maritus aut amicus morte abripitur, aliaque cum eueniunt incommoda, naturam id perferentiscere, fletus cieri, excitari suspiria, neque quidquam per id tempus admittere quod delectet. Illud etiam satis mihi perspectum est, ita nobis conformatum est corpus, ut pluribus morbis sit expositum; quos quidem, dolores vehementissimi sæpe, numquam non mærores animi, corporis languores, dissolutiones membrorum, cordis anxietates, fastidia, mors denique ipsa consequantur.

17. Verùm inquires, hæc si sciebas tam probè, conditionique nostræ dolor, & mentis mæror insertus si sit, cur ab ipso Tractatum horum initio, lætitiæ addiscendæ factus es præco? ecquid promittis, præstati omnino quod non potest? Audi; nec alitercemur, hærentes uti aiunt in æquiuoco. Gaudium promisi, non risum. *nisi tu fortè indicas*, uti bene Seneca, *illum gaudere qui ridet*. mentis animique lætitiæ sum pollicitus, non corporis impetiginem, tu iucunditatem voca. Quis enim sanus exigam, ut flendo rideas & inter lachrymas dissoluaris? stultum est docere velle, quod contra naturam sit status, cui tamen allaborare summa est perfectio. Gaudium hoc quod diuinus Paulus imperat, gaudium sine risu est, quodque amarissimis etiam lachrymis optimè commisceatur. gaudium est quod non in corporis dissolutione consistit, sed in quiete mentis. Hanc autem quopactio medios etiam inter mærores habere possimus, operæ pretium iam erit explicare: hæc enim summa rei est,

## §. III.

*Traditur modus quo excipiendæ sunt molestiæ & dolores, ut in iis constitutus, iis tamen acquiescas, hoc est, ut in dolore gaudeas.*

18. **N**equè verò longè petenda nunc est ea quam promisi gaudendi ars; ex iis quæ dicta sunt, si paululum iis immoremur, *Con tennos eris si assu- das, mols-* emerget



*stiam illā  
praxi eo  
tempore sta-  
tū tuo cō-  
pore.*

emerget illico. Totum medias inter molestias agitationesque rerum, tranquillandi animi artificium est, dolores rectè excipere. Hoc ergo nunc agamus quo demum excipiendi sint modo ne, mentem perturbent, mentem tamen dum afficiunt, ad manum praxis est. Illud itaque cū mæror ex quâcumque demum causâ ingruet, semper ob oculos habe, statum tuum, quem tamen tibi conuenientissimum iudicas, hisce aliisque doloribus esse expositum: ab eoque nunc, id est, hoc temporis momento exigi, vt in mærore sit animus, quia nempe hoc statum tuum decet modò, conducitque rebustuis.

*Ad vero iu-  
dicabis si  
cas à Deo  
tibi tum  
immitti  
iudicaris.*

Conducere autem dolores tibi, tum cū dolendi rationes sese offerunt, id quidem manifestum, sapiusque iam est demonstratum. Repetamus summatim aliqua. Imprimis id certus sum, omnia à Deo, aut immitti aut permitti; permittis autem ritè dirigi. Deinde id liquidò agnosco, non nisi summo consilio, Deique singula designantis industriâ, me in hōc quo hâc horâ sum, statu collocari. Iudicauit itaque Diuina illa Mens, latos vultus, sanguinemque ad hilaritatem compositum, salutis meæ minimè hâc horâ conuenire; & ne fortè in peccata abripiar, melancholiam, corporis intemperiem, præ gratâ humorum temperie magis conducere. Illud etiam rectè expendit, quanta & quàm diuturna esse debuerit ea animi mæstitia, corporisque agitatio; ne si nimia sit, noceat; si nimis remissa, non profuit. Vidit denique qui casus, qui euentus, quæ fors, quæ oppositio, quæ iactura, eam quæ mihi necessaria visa est, tristitiam essent inductura: eaque demum ita digessit & attemperauit, vt hunc planè dolorem, siue corporis, siue animi, siue etiam vtriusque incuterent, hâc horâ hōc momentò, hōc pondere, hâc mensurâ: omnia prout eueniunt modò. An non hâc armatus cogitatione, omnes fortunæ naturæque ictus excipiam constanter, imperterritè, & tranquillè? An non in manu est, doloribus quod opponam?

*Dolendum  
est cum do-  
loris causa  
ingruat.*

Vis itaque, dices, vt lætus sim etiam tum cū doleo? Volo planè, neque hoc tantum, sed volo quin imò vt gaudeas, etiam quia doles. nolo tamen vt ne doleas, tum cū dolendum est. Aduertite si placet mentem, & exempli gratiâ, statuamus coniugis iacturam fecisse te, opes amissas, aut alijs animi agitationibus vexationibusque validè premi. Certè non sum tam saxeus, vt velim doloris sensu te non tangi; magis autem absit, vt velim ridere



ridere te, gaudijque signa intempestiua edere: quin imò vt fléas volo, vt cor tibi occludatur desidero, vt in suspiria gemitusque vox abeat. permitto, denique dolere te, cum sanè dolendi præ oculis tanta sit ratio. Verùm animus tibi ne turbetur, adhibenda est cautio. Animus autem *iudicio* constat præcipuè & *voluntate*: hæc sibi consent, tranquilla est mens. Constat verò sibi *iudicium*, si verè ita statuis & iudicas, hoc momento dolere debuisse te, Deumque omnia quæ tibi lachrymas excutiunt euenta, huic dolori, hoc tempore, quia sic conueniebat, habendo atque temperasse.

*Sed iudicium  
dolere debuisse te;  
tum cum  
doles.*

21. Tum verò constabit sibi inuariata, idèoque mediòs inter angores quieta *voluntas*, si iudicio sic efformato, in Deum euolètillico, illudque trepido licet vultu, dicat intrepida: *Non sicut ego volo* Pater sancte, *sed sicut tu vis*: Dolores hocce vis sustinere me? approbo sanè, idem tecum volo, volamque quamdiu vis. Rursus, dolores hos perferre, iudicasti mihi maximè conuenire? vultu deiecto incedere, animo angi, voce suspirare voluisti me? has mihi in scenâ imposuisti partes? ita sit, ita factum volo. Ego id agam, vt dolentis partes ingeniosè sanè repræsentem. partes meæ nunc sunt vt lachrymer, lachrymabor sed ingeniosè: hoc est, non obmurmurando auctori totius tragædiæ Deo, tam tristem mihi partem quòd imposuerit, non dentibus infremendo & indignabundus animo, non etiam quasi desperans de salute posthac futurâ: mente emotorum sibi que non constantium, sunt istæ actiones gestusque corporis, neque satis attendentium quas lachrymas modo requirat, & quas dolendi partes Deus imposuerit. Lachrymabor itaque, sed placidè; idque quia partes quas nunc ago, lachrymas nunc expetunt; expetunt autem, quia Auctoris summi iudicio, nihil nunc agere poteram præstantius, & quod toti vitæ meæ fabulæ exornandæ aptius conueniret.

*Et volens  
dole, tum  
gaudebis  
quod doles.*

22. Quid? an non in scenâ comædus, & in orchestrà tragicus, in lachrymas eiulatusque sæpiùs dissoluuntur amarissimi nos, cum id personæ ratio exigit & fabulæ conditio? Et rursus, nonne tunc cum lachrymantur, in sinu gaudent quàm qui maximè, eas afflictiones animi tam exactè suo tempore quòd patiantur, exhibeantque tam ingeniosè? Possumus e.g. vt videtis, & verè dolore affici, & gaudere nos sic affici. Afflictæ sur t, inquires, tragædorum

*Ostenditur  
exemplo  
comædi, posse  
aliquem  
gaudere  
quod doleat.*



gædorum lachrymæ, ficta suspiria. Certè si falsas esse arbitraris quas fundunt lachrymas, erras planè; veræ sunt, & reipsâ verè corpus imò & animum actoris afficiunt. quo si fictas, id est, effictas & efformatas existimas, existimo & ego tecum. At quomodo effinxit? certè non aliter, quàm viuâ imaginatione impendentis sibi, aut iam insiisti in scenâ mali. Representat sibi malum propter quod dolere debeat, & statim dolet. Cur verò id sibi repræsentet si interrogas, certè non habeo quod respondeam, nisi quòd ita tulerit fabulæ quæ agebatur cursus, & auctoris fabulam componentis dispositio. Flet igitur quia flere tunc debuit; & ingeniosè opportunèque quòd lachrymetur, gaudet animo.

*Cum doles, sc. as tibi dolētis partem eo tēpere à te agendam, à Deo traditi.*

Quid igitur miserum me esse exclamo? quid me contorqueo? quid reluctor si quid dolendum occurrerit? Fabulam profectò agimus, quotquot vitam agimus. Dolendum est non rarò, ita fert vitæ nostræ fabula; excitandæ sunt lachrymæ, ita disposuit auctor fabulæ Deus. Hoc autem inter comædi lachrymas, measque interest; quod eas ut exprimat, malum quod nusquam est sibi imaginatione repræsentet ille, mihi verò ab auctore Deo malum reipsâ insligatur, ut illud viuacius mihi repræsentem, & repræsentatione lachrymæ tandem excitentur. Vtrobique veræ sunt lachrymæ, verusque dolor; utrobique doloris causa, sed aliter tantùm atque aliter menti proposita; utrobique mens auctoris exigentis lachrymas. Quin igitur gaudeo lachrymari me, cum sic oportet; & partes meas bene agere, quas Deo sic volente, agendas lubens suscepi?

23.

*Expèditur illa veritas, & applicatur particulatibus euntibus.*

At verò, vnde id dignoscam inquires, an me dolere velit Deus? Actam rem agimus cum sæpius dicendum est idem. Hoc certè manifestum est velle Deum, cum ipso sic omnia dirigente, scenamque componente, ijs me cinctum video circumstantijs, quæ mœstitiam secum ferunt. tum certè flendum est mihi, cum id mea fors (tu *Partem* in tragœdiâ voces) exposulat, quam agendam suscepi non inuitus, Deusque mihi agendam præmeditate imposuit. An non à Deo est, quòd homo sum? an non partes humanas, non verò Angelicas mihi agendas tradidit Deus, easque acceptaui? igitur omnia mihi sustinenda sunt, humana quæ fert fors; labor inquam, defatigatio, morbi, mors: Humana hæc sunt. Præterea non hominis tantùm generatim partes accepi:

24.



cepi; sed huius personæ quam nunc gero, hoc tempore, his membris conuestitæ, in hoc statu constitutæ quem præfero. Rursus ergo omnes, quæ conditioni meæ innexæ sunt, molestias suscepi exforbendas, hunc hominem agere cùm suscepi. Denique cùm solus totam fabulam peragere non possim, & in scenam tamen huius mundi cùm prodierim, alijs collegis socijsque adiungi me sum passus, qui suas quoque partes & mecum & circa me, ex auctoris mente destinationeque peragerent. itaque & ea omnia sustinenda suscepi, quæ mihi ab ijs siue amicis, siue inimicis, siue parentibus siue filijs, siue prælatis, siue subditis, siue notis siue ignotis, siue malis siue bonis, siue per fas & meritò siue immeritò & per omne nefas euenirent. Semper enim meæ partes sunt, alienam sustinere & pati, vt meas rectè agam.

25. Hæc cum ita sint, tunc sic mecum ago. Amicus iste quocum ago, hæc coniux, hi liberi, hi denique quicumque sint homines, qui mecum in scenam prodeunt acturi vitæ fabulam; homines certè sunt non Angeli, multis sanè vicissitudinibus, fastidijs, vitijsque sunt expositi & implexi, quibus mihi sine dubio non semel officient, dolorisque non iniusti causam dabunt. Rursus amicissimi vt sint, mortales tamen sunt, morbis mortique obnoxij. Quid igitur miror aut etiam indignor, eos morte mihi eripi? an ergo immortales arbitrabar ego amicos meos, aut Angelo existimabas nupsisse te? Sciebam inquis mortalem esse, at verò nesciebam hoc præsertim tempore, mortalitatis soluenda iura, mihi que subtrahendum tam citò. Ain verò? nesciebas tu; sciebat id verò Deus, sciebat inquam & partes suas coniugem peregisse, & dolere modò debere te: vtrumque quia conueniebat & rebus tuis, totique fabulæ. Quin igitur ingeniosè partem tuam agis, & fles placidè, cùm id agas quod tibi agendum est, opportunè & benè? Verùm inclamas, sensu doloris ob iacturam iam factam vehementer opprimi tibi animum, præstringi fauces, palpitare cor. Scio isthæc omnia; sed & hoc scias velim, sensum illum doloremque habere modò debuisse te. rationes si ignoro, id scio ita ab auctore Deo fuisse constitutum, & hoc sufficit. Denique fit, vt tu ipse in morbos acutissimos: an idcirco mente perturbaberis? quasi-verò nescires eâ lege hominem esse te, mortalis vt sis vitamque morte vt termines? id si compertum tibi est, quid ægrè fers de scenâ discedendum



dum esse, partes tuæ peractæ cum iam sint, neque te quidquam præterea agere velit totius fabulæ auctor Deus? verùm hoc sequenti Tractatu prosequendum est latius.

*Explicatur  
præterea gau-  
dendi quod  
doleas.*

26. Illud itaque ingruente quocumque demum doloris sensu & materiâ, vniuersim agite Auditores. Primò quidem iudicate dolendi materiam, quæ sensum affligeret, superuenire vobis debuisse, idcirco quod fors vestra seu pars id ita ferret, clarissimèque dolorem illum in eâ fuisse expressum. Deinde voluntas illi-  
co assurgat, sortemque liberè arripiat, dicatque; Placet id modò agere, modò quod postulor. Heri hilarem peregi partem; sentio nunc mutari mihi sanguinem; rationem non examino, mutatur tamen: siue id bonorum iactura, seu inflicta iniuria, siue tetrica senectus, seu morbus ingruens, siue amicorum mors, alijsue casus afferat, parum interest. interim angimè per sentisco, collidi viscera, oculos in lachrymas ire. Bene est; mutata fors est, aliæ agendæ sunt partes, ita fert vitæ scena, quæ ab hesternâ nunc est alia. itaque pro viribus agam vt bene doleam, vt bene lachrymer, vt bene ægrum agam, vt Christianum Deique cultorem decet. *Non contristemini*, inquit Paulus tantus gaudij encomiastes, *sicut ceteri qui spem non habent*. Tristitiam non excludit à Christiano pectore, aliter tamen tristem esse vult præ cæteris qui spem non habent, penitusque ignorant, in quam spem lachrymæ benè expressæ referuentur. Bene autem exprimuntur, ingeniosèque aguntur dolentis partes, cum corpore profus commoto, & doloribus sensuque acri dissoluto, superior voluntas sibi constat, neque quidquam Numini obmurmurat, neque minus reuerentiæ, amorisque Deo præstat; certa, ne minimum quidem crimen committere, leniendo aut etiam euadendo dolo suo. Ingeniosius verò longè agam partes meas, si Deo calculum adiecero, si factum approbauero, si denique Deum ipsum adiurauero, in eandem me ire sententiam, ita fieri debuisse, ita factum optimè, neque me quidquam immutatum velle in re quam sanctissima tam sapientis Numinis voluntas tulit.

1. ad  
Theff. 4.

Hoc denique est gaudere animo, cum doles corpore. hoc est gaudere, quòd doleas: hoc tandem est immotum esse, quando mouentur omnia.

§. IV.